

Häckfåglar i Svartsjö Dämme 2006

Urpo Könnömäki

Våren 2006 var våtmarken nordost om Svartsjö slott vattenfylld på grund av högvatten i Mälaren och vinterslätter av vegetationen mycket inbjudande för våtmarksfåglarna. Sedan växte området gradvis igen under sommaren och hösten. Här redovisas en revir- och kullräkning i området. För övriga fågeliakttagelser hänvisas till "Observationer i Ekerö kommun", sidan 23.

Biotopförhållanden 2006

Vintern 2005–2006 slogs all vegetation ovanför isen bort. Detta gjorde att siktförhållandena var goda under våren. Högvatten rädde i Mälaren och också i Dämmet, eftersom vallen mot kanalen inte är tät.

I en nyanlagd våtmark blir alltid näringsutbudet stort (Könnömäki & Sondell 2004), åtminstone de första åren. Detta illustrerades tydligt i Dämmet under 2005, som då blev en verklig barnkammare för ungar av grågås, kanadagås, knipa, sothöna och gräsand. Även 2006 utnyttjade massor av ungar av dessa arter våtmarken. Däremot saknades ungar av mer exklusiva arter som snatterand, skedand, årta och brunand trots att par fanns på plats. Orsaken till detta är okänd. Möjligen kan en kombination av vattenstånd och sen vår ha haft betydelse.

Vid midsommartid hade vegetationen som vanligt tagit över de flesta ytorna i Dämmet. Det fanns fortfarande gott om fåglar, men de flesta syntes inte förutom i den norra delen som fortfarande saknar bottenvegetation. Detta tillstånd rädde också under hösten.

Betesdjur släpptes i två omgångar under eftersommaren och senare på hösten gjordes en efterslätter av vissa partier.

Provfiske

För att försöka förstå hur våtmarken fungerade genomförde Magnus Furst och Jan Sondell ett provfiske den 5–6 oktober. Misstanken fanns att ruda, liksom i många andra restaurerade fågelvatten, expanderat i området. Resultatet blev

lugnande, bara en årsunge av gädda, som vuxit till hela 26 cm längd fångades.

Planer för 2007

Vad som närmast händer i vinter är att vegetationen kommer att slås på isen genom kriminalvårdsanstaltens försorg, så att liknande förhållanden som rädde våren 2006 kommer att skapas också under våren 2007.

Under våren skall vi göra ett regnskydd under utsiktsplattformen som färdigställdes 2006 och även förse den med sittplatser, se vidare sidan 19.

Magnus Furst med provfiskegäddan

Foto Jan Sondell

Hoppas att betstrycket kan ökas något genom att betesdjuren släpps ut tidigare på försommaren 2007 och de får beta så sent som möjligt på hösten. Vi bör då kunna hoppas på lite lägre vegetation och därmed bättre sikt under 2007. Även om bete har etablerats kommer en vinterslätter likt den som har utförts 2005–2006 att vara nödvändig

Häckfåglar 2006

Vid häckfågelinventeringen av Svartsjö Dämme har använts samma metodik som i Svartsjöviken. När ungarna blivit större rörde de sig troligen ut i Mälarens fjärdar.

Knölsvan Ett par hade bo i norra änden av Dämmer. Fem ungar växte upp.

Grågås Sju par med ungar kunde inräknas. Uppemot 100 individer översomrade.

Kanadagås Som mest fem par med ungar kunde ses. De stannade relativt kort tid i Dämmet.

En ungfågel av mindre strandpipare solar sig

Gräsand Som mest räknades sex kullar. De växte bra och en stor del av ungarna blev troligen flygfärdiga. De flesta härstammade sannolikt från bon vid Svartsjöviken.

Skedand Fyra par + fyra hannar uppehöll sig i Dämmet.

Brunand Två par synliga hela tiden och Svartsjöviken. Minst fem hannar uppehöll sig i sammanlagt Dämmet.

Tabell 1. Antal par/revir eller maximalt observerade kullar knutna till Svartsjö Dämme.

Inventerade arter	Revir 2005	Kullar 2005	Summa 2005	Revir 2006	Kullar 2006	Summa 2006	Kommentarer 2006
<i>Sjö- och våtmarksfåglar</i>							
Knölsvan	0	0	0	1	1	1	5 ungar
Grågås	7	7	7	7	7	7	48 ungar
Kanadagås	2	5	5	2	5	5	Tillfälligt i Dämmet
Gräsand	3	6	6	5	8	8	8 par med ungar
Skedand	2	1	2	4	0	4	Ev. häckade ett par. Ungfåglar i början på aug.
Brunand	1	1	1	2	0	2	Ingen häckning noterad
Snatterand	2	1	2	4	0	4	Ingen häckning noterad.
Årta	0	0	0	2	0	2	Ev. häckade ett par. Ungfåglar sågs mitten på juli
Kricka	3	0	3	6	0	6	Ingen häckning noterad.
Knipa	0	6	6	0	7	7	Häckning trol. I parken
Sothöna	8	6	8	10	8	8	8 par med ungar
Tofsvipa	7	5	7	7	5	7	5 par med ungar sågs
Dammsnäppa	1	1	1	0	0	0	Ingen observation.
Rödbena	2	0	2	2	1	2	4 ungar
Enkelbeckasin	2	0	2	4	0	4	
Mindre strandpip.	2	1	2	2	1	2	4 ungar
Fiskmås	2	1	2	2	1	2	Ett par på elstolpen
Summa	45	41	57	62	44	73	

Snatterand Flera snatteränder höll till vid Dämmet till och från. Ingen häckningen kunde konstateras.

Årta Ett par växlade mellan Dämmet och över-
silningen.

Bläsand Två par höll till vid Dämmet. Det var
troligen yngre fåglar.

Kricka Sex till åtta par höll till vid Dämmet
under häckningstiden. Ingen häckning konsta-
terades.

Knipa Sju kullar kunde räknas in, säkerligen
kom flera från häckningar i Svartsjöparken.

Sothöna En av de få större våtmarksarter som
verkligen häckade i Dämmet. Åtta par räknades
in. Någon invandring av sothöns-par från Svart-
sjöviken kunde inte märkas. Troligen är sothön-
sen mycket revirbundna.

Tofsvipa Uppskattningsvis 7 par etablerade sig
i Dämmet. Bon och ungar noterades för minst 5

par. Möjligen kan någon kull ha tillkommit från
åkermarken genom invandring.

Dammsnäppa Ingen enda observation av
dammsnäppa, arten häckade 2005.

Rödbena Svartsjö Dämme erbjöd en betydligt
bättre biotop än egentliga Svartsjöviken. Två par
markerade revir. Ett par fick fyra ungar.

Enkelbeckasin Svårinventerad! Tre par marke-
rade revir.

Mindre strandpipare Två par markerade revir.
Ett par med fyra ungar.

Referens

Könnömäki, U.& Sondell, J 2004. Svartsjö
Dämme. I Fåglar på Mälaröarna 2004 s. 19–21.

Foto Glenn Cornland

Rödbenan fick ut fyra ungar i Dämmet